

„David“ iz lepenke

Kopija znanega Michelangelovega „Davida“ je visoka pet metrov in je narejena iz žice in lepenke. Posnetek znanega kipa so napravili prav za reklamo Italije na Münchenskem sejmu. Seveda pa spretni Italijani tudi niso pozabili pripeljati s seboj prave benečanske gondole, ki plava po umetnem jezeru. Poskrbeli so tudi za reklam-

ne filme o Italiji in organizirali veliko modno revijo. Za zaključek pa bodo pripravili še veliko revijo cvetja. Avtomobili italijanskih tovarn bodo okrašeni s tisočimi svetov, predvsem vrtnicami in nageljni iz San Rema in od drugod. Vsekakor bo velika reklama privabila marsikaterga turista.

Kako kaže slovenski avtomobilski trg

Rekorden uvoz avtomobilov

Do 1. maja je bilo preko carinarnice v Ljubljani uvoženo iz Zpadne Nemčije in Francije 2244 osebnih avtomobilov in 215 kamionov. V primerjavi z letom 1964, ko je bilo uvoženih 1500 osebnih avtomobilov in tristo kamionov, je to pravi rekord. Največ avtomobilov je znamke Volkswagen in Renault.

Kupci teh avtomobilov so največ juoslovanski državljani, ki so zaposleni v inozemstvu, ki prihranjen tuj denar vlagajo na žiro račune pri narodni banki in preko banke izplačujejo denar za nabavo voz po svoji izbiri. Največkrat potem ta vozila prodajajo in dobijo za eno zapadnonemško marko celo 300 dinarjev (uradna cena je 187,5 din).

Številni prodajalci rabljenih avtomobilov ostali praznih rok. Z avtomobili, ki so jih želeli prodati, so se morali odpeljati domov. Do 11. ure je bilo prodano eno samo vozilo.

Tudi cene novih uvoženih avtomobilov so zadnji čas precej padle. Volkswagen in Renaulde dobiš, če imaš seveda gotov denar, že za pol milijončka ceneje kot pred nekaj tedni.

Vse kaže, da bo kaj kmalu splahnela tudi gneča za vozila domače proizvodnje. V Slovenija avtu so nam povedali, da sprejmejo po uveljavitvi novih ukrepov približno desetkrat manj naročil za Za-

Razgovor z mladimi pred praznikom

Ponos delavcev

Tekstilindusa

V Stražišču pri Kranju so pred kratkim odprli delavski dom. Prekrasna stavba nudi topel dom mnogim delavcem Tekstilindusa. Povprečna starost »domovcev« je 22 let, kar kaže, da je v domu največ mladih, ki so zaposleni v tovarni in so prišli od vsepovsod. Mnogi so do sedaj živeli v zelo težkih pogojih. Za stanovanje so morali fantje pomagati gospodarjem na polju, dekleta pa v gospodinjstvu. V tovarni pa so delali na tri izmene.

V domu so garsonjere, sobe z eno in dvema posteljnima. V vsakem nadstropju so sanitarije in čajna kuhinja.

V kleti pa urejena pralnica. Poleg tega imajo še obrat družbene prehrane, ki bo razen obrokov za »domovce« nudi hrano tudi ostalim prebivalcem Stražišča. Čeprav še ne dela s polno zmogljivostjo — pričel bo v ponedeljek — je minulo nedeljo že kosilo v restavraciji 250 ljudi. Odprt imajo tudi bife, kjer točijo brezalkoholne pijače in pivo. Dobiš pa tudi jedila po naročilu. Poleti bodo postavili tudi mize pred stavbo, kjer se bodo prav gotovo

pril tudi lekarno, ki posluje v splošno zadovoljstvo vseh prebivalcev Stražišča in okolice.

Za sprejem v dom niso postavljali kakih posebnih pogojev, vendar so z vsakim interesantom imeli razgovor, vsak je dobil hišni red, da je vedel, kam bo šel in kako se bo moral obnašati, kajti le z disciplino bo dom ostal res ponos delavcev v Tekstilindusu.

Povprašali smo nekaj stanovalcev o njihovem novem domu. Na balkonu je čistil čevlje 19-letni Luk Prenko, doma iz Džakovice. V šoli ni bil preveč priden, zato se je zaposlil. V Tekstilindusu je prišel julija 1964. Dela v tkalnici.

»Kako ste zadovoljni v novem domu?« V še slabi slovenščini gam je pripovedoval: »Vse je zelo lepo. Zelo sem vesel, da sem tukaj. Prej sem stanoval pri nekem privatniku, toda saj veste, marsikomu sem bil na poti. Tudi hrana v menzi je dobra in jo je dovolj.«

»Kaj pripravlja vaša mladinska organizacija za dan mladosti?« »Kva« — beseda, ki se jo je najprej naučil. Ni me namreč razumel. Potem pa se je hitro znašel. »Da, jutri bomo imeli šele sestanek in bomo razpravljali o pripravah na proslavo.«

In vaši načrti? »Pričel bom obiskovati mojstrsko šolo za kvalifikacijo. Moram priti do poklica,« je poudaril.

Potem smo pogledali še v ženski del. Tu je bilo bolj živahno. Mali otroci so tekali po stopnicah in se sramežljivo umaknili, ko smo prišli mimo. Krivo je pač novo okolje, ampak kmalu se bodo navadili. Ustavili smo se pri malem fantku. Mamica je povedala, da je star tri leta in da mu je ime Mladen. Tudi mamica je še zelo mlada. Stara je komaj 21 let. Prišla sta iz Čakovca. Mama Marija Kastel je komaj tri mesece zaposlena v Tekstilindusu.

»Mladen, ali ti je lepo tukaj?«

»Ne, rad bi šel k bakič.« Mali deček pa bo prav kmalu pozabil na bakico, ko bo prišel med otroke v vrtcu. Marija pa ima precej dela, vendar se ničesar ne boji.

Se in še smo srečavali mlade stanovalce delavskega doma. Vsi so bili veseli in ponosni na svoj dom. Vsak nam je kaj povedal, tako Julka, Marica in drugi.

radi zadrževali tudi mnogi popotniki, ki bodo odhajali proti Joštu in Smarjetni.

Poskrbeli so tudi za otroško varstvo. Nekaj prostora so odstopili otroškovarstveni ustanovi, kjer bodo preživeli prijetne ure, ko bodo njihovi starši zaposleni, otroci iz doma in ostalega terena na desnem bregu Save. Pred kratkim so od-

stava 750 in 1.300. Vse kaže torej — če bodo novi ukrepi obveljali — da prihodnje leto ne bo več gneče za avtomobile in da bodo končno zginele s časopisnih stolpcev, ponudbe za odstopanje vrstnega reda — z ustreznim doplačilom seveda!

Ob vsem tem je bil sprejet tudi ukrep, da nihče ne more plačati naročenega avtomobila s čekom izstavljenim na drugo (tuje) ime. Potrošniški kredit torej ni prenosljiv, kar bo po svoje še bolj zavrlo prepodajo tega — tako oboževanega — blaga.

—sik

Ob hudih poplavah v Srbiji

Drama med nebom in zemljo

Štirje letalci iz Niša so v Čačku in okolici rešili 55 ljudi, ki so bili zapisani smrti v vatovih narasle Morave.

Pri reševanju prebivalcev mest v dolini Zpadne Morave so imele najpomembnejšo vlogo reševalne ekipe s helikopterji iz Niša. Helikopterjem, ki so reševali v Ovčar Banji, Trbušanu, Ljubiciu, Čačku in Balugi so poveljevali štirje pripadniki zračnih enot iz Niša. Sodelovali so že v številnih reševalnih akcijah. Tokrat so iz poplavljenih področij rešili okoli 55 ljudi.

Tisto, kar pesniki opisujejo z mirno in nežno Moravo, je v trenutku postalo najbolj divje in kruto. To se je najbolje videlo iz helikopterjev. »Videl sem že precej ne-

sreč«, je dejal pilot kapetan Simonovič. »Še nikoli nisem zajokal, toda takrat so me v Trbušanu premagale solze. Iz hiše, ki se je pravkar rušila, smo reševali kmeta in njegovo hčer. Ne morem opisati, kako strašen in proseč je bil njen pogled. Ali jim bo uspelo? Hiša se bo pravkar popolnoma zrušila! Vse to si lahko prebral iz njihovih pogledov. Bil sem tako vznemirljen, kot bi reševal svoje otroke. Če bi prišli minuto kasneje, bi prišli prepozno. Ko smo vzleteli proti obali, je hiša izginila v valovih podivjane Morave.«

Mord: ... bo avto bolje počutil v frižiderju. Zdaj mu zunaj ne kaže najbolje

„Yankee, vrnite se domov“

St. Domingo - maja — Reporter francoskega časopisa Paris Match se je zadrževal nekaj dni v Dominikanski republiki, takoj po začetku upora. Bil je med ameriškim četami, obiskal štab vojne junte in se pogovarjal z voditelji vstaje.

PRI TREH POLKOVNIKIH

Pok, žvižg metkov, tišina. Toda samo trenutek. Pravi pekeli se je šele začel. Mitraljezi, minometalci, dolgi rafali, eksplozije, vse je tu. Tako odovarja ameriški odred uporniškim ostrostrelcem, vsega komaj dvajset metrov od nas. Sem namreč v zgradbi francoske ambasade, ki je zaščitena.

St. Domingo, najstarejše mesto v Karibskem morju, je v stanju stalne pripravljenosti. 15 km južneje je zračna baza San Izidor, ki je v rokah Američanov, kjer je tudi sedež »vlade«, ki je prosila za pomoč ZDA. Ta vlada je sestavljena iz treh generalov. Obkroženi so z vojaki in telesno stražo (čeprav jim ne preti nobena nevarnost), njihove uniforme pa so okrašene z mnogimi odlikovanji. Vsi so oboroženi, kar je pravzaprav v teh časih simbol družbene pripadnosti. Trem polkovnikom (Benoa, Saladi, Santana) je najpomembnejša naloga, da vas prepričujejo, da se borijo proti komunizmu.

Amerika trdi, da ne priznava te vlade, niti generala Vesina, ki je njen voditelj. Vendar prav iz njihovih pisarn neprestano hodijo ameriški svetovalci v civilu in uniformah, ki prenašajo zemljevide in neke papirje. Na vprašanje, komu pripadajo, odgovarjajo: »Smo nevtralni. Tu smo samo zato, da vzpostavimo mir«. In potem prično razlagati o komunistični zablodi v Dominikanski republiki, ki bi se gotovo spremenila v novo Kubo: »Toda, prišli smo pravočasno!«

ZRACNI MOST

Operativno poveljstvo 82. letalske divizije, elitne enotice ameriške armade, je v nekem hangarju. V zraku je polno helikopterjev, ki prevažajo čete in material med

bazo in zapadnim delom, kjer so razmešeni mornarji. V petih dneh, od 29. aprila so zabeležili 1539 letov.

To pomeni, da se ponoči in podnevi vsakih pet minut spusti helikopter, da bi sprejel ali odložil tovor. Američani pa ponovno zatrjujejo, da je to največji »zračni most« po tistem v Berlinu. To je točno, toda popolnoma nesmiselno.

V St. Domingu je preko 30.000 vojakov. Vsi trdijo, da so prišli, da rešijo življenje tujim državljanom. Vendar, le kje bi se našel kdo, ki bi jim verjel. Tega vsekakor ne verjamejo domačini. Povsod so napisali: Yankee, pojdite domov; Bosh da, Yankee ne!

TANKI NISO POMAGALI

Dominikanska republika je zelo lepa država: bogata in siromašna. To je država, ki jo svet še ne pozna. Res je, da je po smrti diktatorja Trujilla bila država dolžna Ameriki 500 milijonov dolarjev in da je St. Domingo najdražje mesto v Karibskem morju, toda resnično je tudi, da dajejo dominikanske plantaže sladkorja, takorekoč same od sebe, večje hektarske doprinose od argentinskih, kjer obdelujejo zemljo z najmodernejšimi stroji. Na severu te dežele je plast humusa debela tudi po več kot 6 metrov.

Bogastvo in revščina. V četrti »La Bega« je 200 poklicnih milijarderjev. Dejstvo je, da je 54 odstotkov zemlje v rokah manj kot 1. odstotka prebivalstva. 70 odstotkov Dominikancev pa je ob vsem tem brez vsakršnih dohodkov. Lanj je neki Dominikanec vložil v banko 27 milijonov dolarjev. Neki letalski general iz Vesinove junte je pred nekaj meseci dejal skupini oficirjev: »Zakaj se pritožujete, ko sem vam zagotovil 400.000 dolarjev mesečno.«

cinskega aparata za šivanje žil, postopka za izdelavo umetnih tepihov-perzijancev itd.

Zanimivo je, da uživajo inozemci pri izdaji listin zaščitnega patentnega urada iste pravice kot sovjetski državljani.

In v takem položaju je prišlo do zadnjega prevrata. Mladi oficirji, pristaši Huana Boshja so bili prepričani, da je zdaj zadnji čas, da izvedejo reformo. To pa je nekdo prehitro sporočil Vesinu in uporniki so morali v akcijo »prej«, kakor so dopuščale razmere. Zavzeli so trdnjavo Ozam, kjer je bila policija in skladišče orožja. Vesin jih je poskušal zavrniti, zato je poslal v boj 40 tankov. Toda vsi so žalostno končali. Uporabil je rakete, ki so razbile most, ki je vodil v trdnjavo. V spopadu je bilo 1400 mrtvih.

V uporniškem mestu sem se srečal z voditelji upornikov. Obrambni minister v zakoniti vladi je dejal: »Če Američani mislijo, da bodo zavladali, se jim bodo uprli. Imamo tanke, gorivo in orožje. Hočemo svobodo!« Enakih misli so tudi množice. Na trgu ljudje vedno znova vzklikajo: »Bosh ja, Yankee ne!«

Velik tank pomaga »reševati« tuje državljane!

Nekaj misli v tednu narcis

Dandanes je že taka navada oziroma običaj, če hočemo, kakšno stvar ali reč praznovati, potem jo praznujemo s posebnim poudarkom, kakor n. pr.: teden varčevanja, teden prometa, teden čistoče, itd., tako smo tudi v našem kraju pričeli praznovati teden narcis.

Mislim in upam, da narcise več ali manj poznate. To so cvetlice, ki rastejo večji del v našem kraju in to predvsem v jeseniških plavžih in javorških rovtih, njihovi beli cvetovi presegajo vso belino belilnih detergentov, njih dišeči vonj pa bi v marsikaterem hotelu, restavraciji odpravil vonj po dikurjih.

Teden narcis naj bi bil predvsem turistična atrakcija, kjer naj bi vsi turisti in ljubitelji narave uživali v na-

Stare pravljice v novi obleki

Kmetica in jajca

Kmetica se je z vlakom peljala v Avstrijo, pod košatim krilom je imela skrito košarico svežih jajc in je takole modrovala:

»Prvič grem s propustnico na Koroško in ni zlodej, da ne bi teh jajc srečno spravila čez carino. Pod krilo si mož carinik ne bo usodil vreči pogleda in dokler lepo na miru obsedim, se mi ni treba ničesar bati...«

In kmetica je pričela pomirjena računati:

»Jajca so zdrava, domača in ni šmet, da ne bi vrgla dober kup. Za šilinge bom še danes kupila nekaj parov najlonk, jih pod krilom lepo varno ponesla s sabo domov in jih na vasi z dobičkom prodala našim mladim avšam. Z izkupičkom kupim v mesnici nekaj kil najboljšee teletine in jo spet pod krilom speljem na Koroško. Tam jo prodam in si izberem majhen tranzistor. Doma mu med našo mladino brž najdem kupca in za iztržene dinarje kupim slivovke. Med tem si bom z možni cariniki že toliko zna-

na in dobra, da mi verjetno ne bo težko zlifrati težkih steklenic čez, čeprav jih brčkone ne bom mogla več čuvati pod krilom, a bodo možje cariniki že zamižali all stran pogledali...«

Vlak je imel vsak hip odpeljati z jeseniške postaje. Zadovoljno si je kmetica popravila ruto in nadaljevala preudarni svoj izračun:

»Za slivovko mi ne bo težko najti radodarnega kupca. Zdaj bom imela že lep kupček šilingov. Lahko bom kupila kak manjši gospodinjstveni aparat, vzemimo tistole reč, ki ji pravijo mikser! Pod krilom ali kako drugače ga speljem čez mejo in ga prodam sorodnikom v Ljubljani. Poslej bom imela v rokah majhen kapital, kot se reče, in bom pričela čez tihotapiti cele kante bencina. Iztržene šilinge ne bom več nosila v trgovino, temveč jih bom pametno puščala v kaki zanesljivi hranilnici in ko jih bo dovolj, si bom zanje kupila velik pletilni stroj...«

In ob misli na donosno zasebno obrt, ki jo bo začela opravljati doma, je kmetica od zadovoljstva in radosti poskočila s trde klopi ter razkrla cariniku, ki je ravno tedaj zvedavo pokukal v kupe, sramežljivo košarico polno svežih in zdravih domačih jajčk. Mož carinik pa ni hotel ne zamižati ne stran pogledati, marveč je ženici ročno vzel propustnico in ji velel iti za njim.

»Na!« je žalostno dejala kmetica svojemu staremu, ko se je brez propustnice in brez jajčk vrnila domov. »Pa so mi vzeli pletilni stroj in obrt...«

ravi vso lepoto teh narcis. Izkušnje zadnjih let pa so ustvarile povsem drugo sliko o obiskih teh turistov v tem času. Ne bom trdil, da vsi obiskovalci narcisnih poljan delajo škodo, toda nekaj je pa le takih, da po njihovem obisku ostane trava potepšana, grmovje razsekano, razmetane konzervne »pikšne«, ležeče razbite steklenice, vse to pa ustvarja videz, kakor da bi se teden narcis in Odpad integrirala. Ali je potem kaj čudnega, če ob pogledu na tako razdejanje dobe prizadeti kmetje glavobol?

Veliko, zelo ogromno je turistov, ki ob tednu narcis niso zadovoljni samo s šopkom natrganih narcis, temveč jih neusmiljeno nacufajo, natrgajo, napulijo v takšnih količinah, da bi človek mislil, da njihove krave doma že 14 dni niso »vid'le noben'ga futra«.

V tednu narcis se vrše tudi zabavne prireditve, združene s plesom in z izvolitvijo »Miss narcis«. Predvsem so zanimivi plesni narcisni večeri, kjer večkrat pride zaradi prevzemanja narcis med plesom do prekomernega pomladanskega vrenja krvi, kar je tudi večkratni vzrok, da pride med plesalci do nedovoljenega medsebojnega božanja oziroma puščanja krvi. Ker se ta ki »fiskulturni« nastopi le prevelikokrat ponavljajo, mislim, da ne bi bilo napačno, če bi za čas tedna narcis oprli honorarno delovno mesto s poklicem »brusilec nožev in pa razbijalec kozarcev.«

Kar pa zadeva volitev najlepše narcise — miss narcis — pa lahko trdim, da pri tej podelitvi častnega naslova nima nima vedno srečne roke.

GREGA

MLADINA V IZRAELU

S sestavkom vam hočemo pokazati utrinek iz življenja izraelske mladine, s katero sta se srečala dva nemška novinarja. To je realen prikaz njihovega življenja, dela in njihove miselnosti. Vsekakor so misli mladine odraz splošnega mišljenja v državi, kar je toliko zanimiveje, spričo pravkaršnje vzpostavljive diplomatskih odnosov z ZR Nemčijo.

Sabbat; od petka popoldne do sobote zvečer je judovski praznik. Pobožni ljudje molijo v sinagogah, vsi drugi pa ostanejo liho v svojih domovih. Vsaj tako smo mislili.

V središču Tel Aviva sva doživela resničnost. Dizengoff — glavna ulica je polna mladih ljudi. Reka smejočih ljudi se je valila po cesti. Pred kavarnicami so stali stoli in mize. Bil je januarski dan, vendar evropska zima je bila daleč.

Dizengoff — glavna ulica spominja na pariški boulevard St. Germain. Med kino dvoranami, gledališči, prodajnicami, modnimi saloni, plesnimi lokali, pisanimi kioski s časopisi vsega sveta arčuješ vedno znova kavarnice.

Evropejca sva. Poiskala sva hotel, oddala kovčke in po hitla nazaj proti Dizengoffu. Mize pred kavarno Cassith so bile polne. Opazila sva še en prost stol, pokimala sva fantom in dekletom in se stisnila kar oba nanj. Mladi so se glasno pomenkovali in smejali. Govorili so hebrejsko — seveda nisva ničesar razumela. Naročila sva v angleščini. Dekleta in fantje so naju radovedno pogledali.

«Od kod prihajata?» je vprašalo dekle v angleščini. «Novinarja sva iz Nemčije.» «Sta že dolgo tu?» «4 ure. Rada bi spoznala mlade ljudi in poročala o njihovem življenju.» «O lepo! Začnita kar pri nas. Ime mi je Myriam. Naj vama predstavim še Ruth, Davida, Moscha in Abija. Vsi so moji prijatelji.»

Myriam je imela dolge in svetle lase neurejeno spete v konjski čop. Veke in trepalnice velikih rjavih oči je imela močno namazane.

«Danes je vendar Sabbat. Mislim, da so ceste prazne in kavarne zaprte.»

«Mi pa vsi v sinagogi, kaj?» se je posmejala Myriam.

«Naši starši že, mi pa ne,» je nadaljevalo dekletu in si potegnilo krilo prek kolen.

«Ali ste vi mladi povsem noverni?» Premišljevala je nekaj trenutkov in dejala: «Mislim, da je res večina mladine ateistična. Jaz še nisem bila v sinagogi.»

«Namesto tega obiščete na Sabbat Dizengoff in postavite vse na glavo. Predvsem pa našo evropsko predstavo.»

«Tako pač praznujemo. Imate kaj proti?» Seveda ne. «Vendar ali je v vsej deželi tako?» «Da, v Haifi in še v nekaterih drugih mestih. Samo v Jeruzalemu praznujejo Sabbat tako kot včasih.»

ZABAVA JE NOVA

Cez čas je zopet povzela besedo: «Za nas je zabava nekaj novega in razburjivega. Država je doslej mladini dopustila kaj malo prostega časa. Vse sile so bile napevne za izgradnjo države. Danes smo dosegli določeno blaginjo z dvigom življenjske ravni je v mladini oživela goreča sla po življenju.»

Zračne in morske poti, ki vodijo v svet je vlada blokirala. Vsako potovanje za zabavo v drugo deželo je obdavčeno. Nekako 80.000 dinarjev. To je že lepa vsota, saj je povprečni zaslužek 50.000 do 60.000 din.

Myriam naju je povabila na »party«. Med potjo nama je s cigareto v ustih pripovedovala, da so njeni starši pred 30 leti prišli s Poljske. Sorodniki so ostali tam. Pozneje so nacisti vse pobili. Prišli smo do majhnega trga. Tu je bilo zbrane zopet veliko mladine. Postajali so v gručah ali pa sedeli na cestni ograji. «Tu je naša borza prireditelj,» je pripovedovala Myriam. «Poglejmo, kaj se nam danes nudi!»

Izginila je v vrvežu. V nekaj minutah je že imela sedem povabil. «Najprej bomo šli k Jean-Pierreu» je zaklicala skoraj brez sapa. Ima nove plošče.

Jean-Pierre je spraznil največjo sobo njihovega stanovanja. Vse odvečno pohištvo kot mize in knjižno omaro je postavil v vežo. Samo družinske slike so visele na steni. Lepa velika perzijska preproga je ležala zvita v kotu.

SADNI SOKOVI NAMEDO ALKOHOLA

V kuhinji so dekleta mešala sadne sokove. Alkohola Izraelci skorajda ne pijejo. V salonu je sedelo nekaj fantov na tleh in gledalo televizijski program iz Kaira. Zanimivo, da Izrael nima lastne televizijske oddaje, kljub temu ima 50.000 družin televizor. Ti so zelo dragi, okoli 600.000 dinarjev. Program lahko gledajo iz Egipta, Sirije in Libanona.

Izraelski politiki razpravljajo že nekaj let, da bi postavili na noge televizijski program. Do uresničitve še ni prišlo, zaradi tega, ker se nekateri bojijo, da bo televizija kvarno vplivala na moralo. Vlada je končno popustila. Se v tem letu bodo Izraelci obili svoj program.

ZALOSTNA RESNICA: NEMCA SVA

Nenadoma se je živahno razpoloženje pri Jeanne-Pierre spremenilo. Grupe mladih ljudi so se razburjeno pričakale. Midva seveda zopet nisva razumela. Postajali so vedno glasnejši. Končno je nekdo zamahnil z roko in vsi so zapustili sobo.

Jeanna-Pierre — gostitelj si ni vedel pomagati. Pristopil je k nama: «Sprli so se zaradi vaju. Pravijo, da z Nemci ne bodo praznovali.» Takoj sva hotela zapustiti stanovanje. Myriam, ki se je vrnila s četo mladine naju je zaustavila. Popravila si je lase in dejala: «Zdi se mi, da so se prav bedasto obnašali. Pripeljala sem jih nazaj.»

Ceprav so se mnogi mladi Izraelci vedli do naju prav prijateljsko se je zgodilo, da nama je nemška preteklost skalila najino bivanje.

Naj vam opišem še dogodek s sestrama Judith in Geula. Skupaj smo obiskali letovišče nad Tel Avivom in Haifo. Ko smo se vračali, sta naju povabila na kavo h staršem. Pred hišo sta veselo zažvrgoleli: «Trenutek počakajta, prosim, da vaju najavi-va.»

Deset minut pozneje sta se v zadregi vrnili. V vsaki roki sta imeli nekaj koščkov kruha in steklenico piva: «Naša mama je bila v Theresienstadt» sta dejali. «Ne želi vaju videti. Prosim, razumita.»

V sobotah se srečujejo mladi iz Dizengoffa na kopaljskih Tel Aviva. Januar-sko sonce je toplo kot polnetno v Hamburgu.

Voda Sredozemskega morja pa ima več kot 20 stopinj Celzija. Kljub temu se Izraelci v tem letnem času ne kopajo. To letno dobo izrabijo dekleta predvsem zato, da se na promenadi pokažejo v najmikavnejših oblekah. Mnogi Izraelci imajo sorodnike v Evropi in ti skrbijo, da so njihove nečakinje in vnukinje moderno in lepo oblečene.

Pravijo, da so tudi moški elegantneje oblečeni kot so pa bili. Njihove obleke so dobro krojene in čevlji lepi. Se pred nekaj leti so se Izraelci sramovali, da bi nosili nove ali celo elegantne obleke. Kobi Jaeger, 27-letni izraelski novinar, je pripovedoval, da je nov suknič opral preden ga je oblekel, samo, da bi izgledal bolj po-nošen.

Izraelci se poročajo zelo zgodaj. Zato se ne bomo, čudili, da gre veliko zakonov rakovo pot že v prvem letu.

Iljana — 21-letno dekletu nama je zaupala: «S sedemnajstimi leti sem se poročila. Po treh letih se z možem nisva več razumela in danes sem zopet sama. Poročila sem fanta takoj, ko se je vrnil iz vojske.»

«Kje ste stanovala?» Nekaj časa pri mojih in nekaj časa pri njegovih starših. Slabo sva zasluzila.»

«Zakaj sta se sploh poročila?» «Imela sva se zelo rada. On je bil na žalost preveč nesamostojen. Vedno je bil kdo, ki mu je dik-tiral kaj in kako mora delati, najprej šola, nato še vojska. Mislim, da prav stroga državna vzgoja slabi samostojnost naših mladeničev. Zato gre tudi toliko zakonov v polom. Se nekaj, naši moški ne poznajo nežnih besedi, ne komplimentov in malih pozornosti.»

Večina Izraelk je Iljaninega mnenja. Res, kavalirji Izraelci niso. Saj sva videla fanta z rokami v žepih, njegovo dekletu pa je vlekel težak kovček.

Smrt voditelja

Teroristična skupina je iz zasede ubila Mohameda Zubeirja, človeka, ki je bil znan kot »duševni oče« Jemena. Zubeiri je sodeloval v mnogih uporih proti monar-hiji in sicer: 1936. leta, 1948, 1955. in 1962. leta. Njegova akeija bujenja nacionalne in politične zavesti na severu države je povzročila, da je propadli imam El Vadr izgubil vse pristaje. Toda našel je atentatorje, ki jim je dal 10 pušk in 4.000 funtsterlin-gov, da so ga ubili. Zubeiri-jevi ljudje so atentatorje našli.

Voda v pustjnji Kara-kum

Najjužnejši del Sovjetske zveze je Turkmenija in v njej pustinja Kara-kum. Sovjeti so tod zgradili 800 km dolg kanal Lani so iz tega kanala napeljali 230 km dolgo vodovodno omrežje, prek katerega namakajo nerodovitna pu-stinjska tla, ki se spreminjajo v rodovitna polja. Vodja namakalnih del trusta »Karakumhidrostroj« Gasitov je izjavil, da bodo letos povečali kapaciteto pretoka vode v ka-nalu na 205 m³ v sekundi. Zgradili bodo tudi ogromni rezervar za 435 milijonov m³ vode in namakali še dodatnih 100.000 ha zemlje. Poleg teh del bodo zgradili blizu kanalov še umetne ribnike za gojitev rib.

Simfonija strojev

Pri naslednji otvoritvi sejma v Lausannu (Svica) bodo izvajali simfonijo, ki jo je komponiral intendant ham-burške državne opere Rolf Lieberman. Orkester bo sestavljalo 156 različnih strojev in naprav. Med njimi: 16 elek-tričnih pisalnih strojev, 18 računskih strojev, 8 knjigovod-skih strojev, 12 naprav za perforinaje trakov, 12 regi-strirnih blagajn, 8 teleprin-terjev, dve akustični napravi švicarskih železnic in 16 tele-fonskih aparatov. Cel ta konglomerat-strojev in naprav bo upravljat oz. dirigiral po partituri poseben elektronski računalnik.

Kako bo občinstvo sprejelo novo »simfonijo« ropotanja, piskanja, zvonjenja in podob-neza hrušča, za zdaj še nihče ne ve.

Šo'a za »kavboje«

Sola za čuvarje velikih kar-del goveda je verjetno prva te vrste na svetu in so jo od-prli na Kubi. To je del načrta vlade Fidela Castre, da v državi ne bi pridelovali samo sladkorja. Po predvide-nem 10-letnem načrtu naj bi Kuba proizvedla več mleka kot Holandija in več sira kakor Francija. Da pa bi ta načrt lahko uresničili, potrebu-jejo 90.000 »vaherosov« — kav-bojev, ki bi znali jahati, me-tati laso in vse ostalo, kar

je potrebno za rejo živine. Prav zato so ustanovili šolo izpod planine Ekambrey.

Kubanske krave, ki so afriškega porekla, so zelo od-porne proti palezljivim boleznim, ki jih prenaša mrčes in ne potrebujejo veliko kr-me, toda vajene niso molže. Zato jo mora »vaher« naj-prej ujeti z laso, privezati k ograji, ji zvezati noge in rep in šele nato jo lahko po-molže.

»Dober večer, profesor! Ali ste ujeli Carovnika?»

»Se ne,« je smehljaje odvrnil dr. Lomond.

»Hehe, napišite še eno knjigo — morda se vam potem posreči!«

»Kako duhovito!« je odvrnil dr. Lomond suho.

»Ne, Carovnika še nisem ujel, mislim pa, da bi lahko položil roko nanj!«

Blis ga je sumljivo pogledal. »Mislite? Zdi se, da se opietate z nekakimi domnevami?«

»Ne z domnevami, pač pa s prepričanji in to čisto določenimi prepričanji,« je odvrnil Lomond skrivnostno.

»Doktor, nekaj bi vam svetoval! Prepustite policijske opravke policistom! Artur Milton je nevaren! Ali ste v zadnjem času kaj videli njegovo ženo?«

»Ne — vi?«

Blis se je obrnil. »Ne, saj niti ne vem, kje stanuje.«

Zdravnikovo obličje je okamenelo. »Rad bi vas opozoril na to, da govorite o dobri moji prijateljici!« je poudaril odločno.

Inspektor Blis se je zasmeljal, kar se je pri njem zgodilo zelo redkokdaj. »Oh, glej no, vi ste tudi zašli v njeno mrežo? Ta zna to!«

»Ali še niste nikdar slišali, da ima ženska lahko tudi platoničnega prijatelja?« je vprašal zdravnik.

»O da, vsako minuto se rodi taka ženska,« je bil šurov odgovor, in ko je videl Wemburyjev nejevoljni pogled, je nadaljeval:

»Vi ste pa tudi nekam sentimentalno razpotoženi?«

»To je moja šibka stran,« je hladno odvrnil Wembury.

»Z vami ni nekaj v redu, Cora Ann. Nervozni ste!«

Ježnorito je prikimala. »Nobenega moškega ne čakam dije kot eno uro.«

Wembury se je vedno bolj čudil.

»Sveta nebesa! Povabil sem vas na kosilo!« je vzkliknil zdravnik. »Poklicali so me sem, pa sem na to čisto pozabil!«

Cora Ann ga je nejevoljno pogledala. »Ne morem vam zameriti. Če bi mene poklicali tu sem, bi mi prav gotovo odjenjal kak vijak. Takšna je torej policijska stražnica? Tako si jaz zamišljam pekel.« Pogledala je Wemburyja. »Zakaj pa vi niste namaškarani? Vsi drugi so v uniformi.«

»To oblečem vedno le v večjih družbah,« je smehljaje odvrnil Alan.

»Hu — se je stresla — človek bi lahko začel povračati! Kako morete ostati tu...? Pri moškem, ki mu ugaja tako življenje, ne more biti nekaj v redu.«

»Pri vas bo nekaj narobe,« je menil Lomond mirno. »Tak prazen, srep pogled je v vaših očeh.«

»Odlučno ga je pogledala. »Praznina ni v mojih očeh — že od jutra nisem nič jedla.«

Lomond je priznal, da ga peče vest. »Ubogo, lačno stvarjenje — ali niste mogli sami jesti?«

»Svoje obede opravi najraje pod budnim očesom zdravnika,« je odvrnila Cora.

»Ne verjamem, da bi bilo dovolj le zdravnikovo budno oko,« se je norčeval Lomond.

»Ali mislite, da bi vas zastrupila?«

»Mojo pamet bi lahko zastrupili.«

Alan je poslušal vedno bolj začuden ta nerazumljivi pogovor. Kaj je nameraval zdravnik?

policist privedel v sobo Johnnyja Lenleya, držal ga za zapestje, in mu velal, naj stopi k pisalni mizi. Brez uvoda je začel: »Kriminalni stražmojster Bell! Danes zvečer sem bil na strehi št. 57 Camden-Crescent, ko sem videl tega moža lesti skozi podstrešna vrata na streho. Opazoval sem ga, kako je nekaj iskal za vodnim zbiralnikom in sem ga prijel. Obtožujem ga, da je vodni stroil zločin.«

Lenley je mirno stal ob mizi in gledal v tla. Zdelo se je, da ne sliši nič, kaj se godi okrog njega, dokler ni dvignil oči in pogledal Wemburyja, nato pa pokimal: »Lepa hvala, Wembury. Če bi imel vsaj kurjo pamet, bi zdajle ne bil tukaj.«

Carter je pomočil pero v črnilo. »Kako je vaše ime?« je vprašal avtomatično.

»John Lenley.«

Vse je bilo tiho, le pero je škrtalo.

»Vaš naslov?«

»Ga nimam.«

»Poklic?«

»Kaznjeneec na pogodnem izpustu,« je mirno odvrnil Johnny.

Seržant je odložil pero. »Preiščite ga!« Johnny je razširil roke, medtem ko mu je veliki policist segal v žepe in zlagal vse na mizo, kar je našel.

»Kdo me je izdal, Wembury?«

Alan je zmajal z glavo. »Tega me nikar ne vprašajte. To vendar dobro veste! Pomignil je aretirancu, da bi ga opozoril na to, da je morda merodajna oseba službujoči seržant.«

»Ali nam lahko pojasnite, čemu ste bili na strehi št. 57 Camden-Crescenta?« je vprašal žant.

35

Čarovnik

»Lenleyeva je menda v Maistrovi pisarni?« Wembury se je prezirljivo nasmehnil. »Kako ste pa to izvrtali? Pravi dar za detektiva imate!« Toda ta namerna žalitev Blisa ni prav nič motila.

»Pravijo, da ste zaljubljeni vanjo. Zelo romantično! Hej starega vlastelina in zaljubljeni polip!«

»Ce že uporabljate jezik zločincev, recite vsaj »šmirač«. Ali ste bili že kdaj zaljubljeni, Blis?«

»Jaz? Hu — mene bi nobena ženska ne mogla imeti za tepčka,« je dejal Blis in prijel za kljuko pri vratih.

»Ženska mora biti zelo pametna, da lahko poboljša moškega. Kaj pa sploh delate tu?« je nadaljeval Alan trdo.

»Vaše delo!« je zavpil Blis, ko je šel skozi vrata in jih zaloputnil za seboj.

40

Carter ni vedel, kaj naj si misli. »Ali ni čudno, Sir, da ne pozna predpisov o orožju?«

»Vse, kar se tiče Mr. Blisa, je čudno,« je vznejevoljen vzkliknil Alan. »Rad bi vedel, od kod ima svoje ime!«

Lomond je stopil k vratom inspektorjeve sobe, kjer je pod budnim stražmojstrovim očesom ležal Meister. Zdravnik je menil, da si bo kmalu opomogel. Ko se je vrnil, je prišel policist in Wemburyju nekaj zašepetal.

»Ženska bi rada govorila z menoj? Kdo pa je?«

»Cora Ann Milton,« je dejal dr. Lomond s svojim tajinstvenim nagonom. »Moja bodoča nevesta!«

Cora Ann je stopila v sobo. Njeno vedenje je bilo izzivalno pa ravnodušno.

»Doktor, ali je z vašo beležnico, v katero zapisujete svoje dogovore, nekaj v neredu?«

Alan je presenečeno pogledal starega doktorja, ko je Lomond prijel mlado ženo za roko.

Zakaj se je vedel tako prijateljsko do tega dekleta?

»Usmilite se vendar uboge, histerične ženske!« je prosila.

Iz njenega glasu je zvenel nekak obup. Alanu se je zdelo kot da z zadnjo silo skuša nekaj doseči... Cemu? Alan je stal pred uganko.

»Saj bi rad, Cora Ann, toda...« je začel Lomond.

»Toda, toda... je oponašala. »Čujte, doktor, za kosilo vam ne bo treba nič plačati!«

Zarežal se je. »To bi že bilo bolj vabljivo, toda delo imam še!«

Na njenem obrazu se je nenadoma pojavil izraz obupanosti.

»Delo!« se je zaničljivo zasmejala in odhitela k vratom.

»Saj vem, kaj imenujete tu delo! Arturja Miltona skušate spraviti na vešala. Temu pravite tu delo! Prav!«

»Kam pa greste zdaj, dekletce?« je vprašal zdravnik prestrašeno.

Pogledala ga je in se grenko nasmehnila.

»Mislim, da bom šla na večerjo, potem pa h glasbeni uri. Prijatelja imam, ki izvrstno igra klavir.«

Lomond je stopil k vratom in gledal za njo. »To zveni kot grožnja zame,« je dejal.

Alan ni takoj odgovoril. Ko pa je spregovoril, je bil njegov glas zelo resen. »Doktor — želel bi, da ne bi ljubimkali z ženo Carovnika!«

»Kaj mislite?«

»Mislim — da bi mi ne bilo treba biti v skrbeh za možnost dveh žaložiger.«

V tem hipu je prišel iz sobe, kjer je ležal Meister, seržant Carter.

»Kako mu je?«

»Čisto dobro zdaj, Sir,« je poročal seržant, Tramp, tramp, tramp!

Alanova tenka ušesa so takoj razločila odmerjene korake. To je bil svojevrsten način hoje aretiranca. Globoko je vzdihnil, ko je velik

Johnny se je odkašljal. »Iskat sem šel nekaj kar naj bi bilo skrito za vodnim zbiralnikom. Toda za zbiralnikom ni bilo nič. To je vse!« Kdo me je izdal? Sicer mi pa ni treba pripovedovati, ker sam predobro vem. Prosim, varujte mojo sestro, Wembury, potrebovala bo vaše varovanje in vam zaupam bolj kot vsem drugim moškim.«

Zelo neprilичno je bilo, da si je Meister svoj prihod izbral ravno ta trenutek. Zmeden in strmel v Johnnyja, ta pa se je smehljajal.

»Hač, Maurice!« je dejal mirno.

Pravnik se je prestrašil. »Zdaj pa... no, to je Johnny!« je jecljal. »Kaj ste spet bili na komiselni, Johnny?« Obupano je dvignil roke.

»Kakšna nesreča, kakšna nesreča! Jutri bom v zgodaj na sodišču, fant moj, in bom prevzel vse obrambo.« Odmajal se je k pisalni mizi. »Če hoče kaj jesti, dajte mu vsega! Plačam jaz!«

rekel glasno.

»Meister!« Zvenelo je kot bi udaril po klopi.

»Za vodnim zbiralnikom ni bilo nikakega ukradenega denega blaga!«

Meister je strmel v začudenju in ogorčenostjo.

»Ni bilo — ukradenega — za vodnim zbiralnikom? Ničesar ne razumem!«

Lenley se je zarežal in pokimal. »Za vas sem pač prišel prezgodaj iz zaporov, kajne? Zmedel sem vam vaše male načrte, Meister? Preišči!«

Preden se je Alan zavedel, kaj se godi, planil Lenley v pravniko in ga zgrabil za grobo.

V naslednjem trenutku so se na tleh borili silovito.

Med borbo so se odprla vrata in v sobo je stopil inspektor Blis. Trenutek je obstal pri vratih.

Blis je bil končno tisti, ki je pahnil nazaj mladega moža. Potem je pogledal Meistra, ki je ležal na tleh. »Ali je ranjen?« je vprašal.

Johnny je, bled od srda, strmel v pravniko pod seboj.

»Le zakaj ga nisem mogel ubiti!« je hropel Blis ga je resno pogledal. »Ne bodite vendar tak egoist, Lenley,« je dejal hladno.

Po Prešernovih stopinjah

Prijatelj iz Krope

O Prešernovem prijatelju, tako ga imenuje v glavni oznaki Slovenski biografski leksikon, Francetu Potočniku, gradbenemu inženirju, smo že nekaj več pisali v sestavku o nakupu Goldensteinovega pesnikovega portreta (gl. Glas z dne 13. 3. 1965). Že takrat smo povedali, da so znani življenjski podatki o tem razboritem možu, žal, tako skopi, celo točen rojstni datum ni bil še evidentiran. Tudi slike o tem poslednjem Prešernovem prijatelju nimamo

83. V stavbi je sedaj v pritličju restavracija umetno kovaške delavnice, v prvem nadstropju je nameščen kovaški muzej, v drugem nadstropju pa stanujejo uslužbenci »Plamena«. Hiša je lepo adaptirana in vzdrževana. Zdaj se bo domačin in tujec v Potočnikovi hiši prav dobro počutil: v pritličju bo v res kulturnem okolju našel razvedrilo, v prvem nadstropju pa se bo ob številnih po nazorilih kaj zlahka počutil o fužinarstvu in kovaštvu.

Seveda ne smemo te fužinarske hiše zamenjavati z

stoletjem. Arkadno preddverje (lopa s stebri) je še danes prav lepo ohranjeno.

Pogled v vitrino

V tistem znamenitem zgornjem predelu pesnikovega predalnika, v katerega je po sporočilu nečakinje Marijane Vovkove in trgovca Viljema Killaerja Prešeren metal svoje na hitro napisane domisljice, zbadljivke in maksime, smo uredili nekako vitrino. Vanjo devljemo predmete, ki so s pesnikom v kakršnikoli zvezi; če ne z njim, pa z okoljem, v katerem je živel.

Tako zagledamo najpoprej košat »cofo« v slovenskih barvah. Napis nam pove, da je to del opasnice poveljnika oddelka Narodne straže (National Garde) Konrada Pleiweissa (1817—1865) iz l. 1848. Opasnica je bila pritrjena na meč, ki so ga tačas kot znak svoje veljave nosili oficirji Narodne straže.

Konrad Pleiweiss, kranjski veljak in trgovec, brat dr. Janeza Bleiweissa, je bil klient Prešernove advokatske pisarnice in pesnikov dober prijatelj. To smemo sklepati iz njegovega kavalirskega daru za Prešernov nagrobnik. Medtem, ko so vsi drugi kranjski mogotci dali le po en ali dva goldinarja, je Pleiweiss prispeval kar 10 goldinarjev, največ izmed vseh v Kranju.

Zraven Pleiweissovega oficirske »cofa« je v vitrini razstavljen svilen slovenska trobojnica s pozlačeni remsami na obeh konceh. Po tradiciji iz Berjakove rodbine je bil ta trak pritrjen na nagrobni venec, ki je bil položen na pesnikov grob, 9. februarja 1849. — Kvaliteta svilenega blaga in starostna patina na njem, nam sleherni dvom odženeta.

Prav na desno, v kotu vitrine, žari ozek trak v dr-

žavnih barvah. Na njem piše, da ga je poklonil z vencem na pesnikov grob, pred leti tragično preminuli ameriško slovenski pisatelj Louis Adamič (1899—1951). Obiskal je Kranj v polletju l. 1949 in se ob tej priložnosti poklonil tudi velikemu Prešernu.

Pesnikove plakete

Ne kazalo pa bi tudi pozabiti na 10 plaket, ki jih je ob stoletnici Prešernove smrti naročila kranjska mestna občina pri kiparju-medaljerju Stanetu Dremelju. Plakete predstavljajo lik pesnika v profilu. Relief v okrogli obliki, premera 35 cm, je vlit v bronu; plošča, na kateri je podoba pritrjena, pa je marmornata (vel. 52 × 45 cm).

Zdaj te lepe plakete leže mrtve in nekoristne v muzejskem skladišču. Kaj bi bilo lažjega in smotrnejšega, kakor vzdati teh deset reliefov, v fasade ali vežne stene hiš, v katere so vodile pesnikove stopinje? N. pr.: v pročelje bivše Kazine (Titov trg št. 5), vogalne stavbe na Titovem trgu št. 25, v stavbo nekdanjega »Puščavnika«, v Čenjevo hišo; in še na steno Šifererjeve gostilne (danes Prešernov hram); v fasado Kieselsteina in Sempetra, pa še kam. Stroškov ne bi bilo skoro nobenih, Kranj pa bi postal vsaj na zunanji bolj Prešernov. Označene bi bile hiše, v katere so vodile pesnikove stopinje. Sledove je sicer čas že zdavnaj izmil, spomina pa ne sme...

Ob tej priložnosti še lahko povemo, da so letošnji Prešernovi nagrajenci v Kranju prvič prejeli poleg nagrad tudi lične medalje s pesnikovim likom, ki ga je prav tako izoblikoval kipar Dremelj. Medalje merijo v premeru 49 mm.

Še en Prešeren v Kranju

V pesnikovem spominskem muzeju so se v teku preteklega in letošnjega leta zglašili nekateri meščani in okoličani. Prinesli so nam na vpogled listine s Prešernovim podpisom ali pa nas dobronamerno obvestili, češ, ta in ta ima spis s podpisom pesnika Prešerna.

Žal, morali smo vse take ljubezive »odkritelje« razočarati. Povedati smo jim morali, da se je naš Prešeren vedno podpisoval z doktorsko oznako in da naj le dobro

Podpis Valentina Prešerna

pogledajo tudi na datum svojih spisov. Seveda so bili ti datumi novejši, vsi tam okrog 1870—1885.

Ceravno so bili podpisi na listinah v mnogočem podobni pesnikovim, tudi pisava sama je bila v aktih, Prešernovi po markantnosti podobna, so ti vznemirljivi podpisi v resnici pripadali takratnemu ravnatelju Kranjske zemljiške knjige, kakor se je tedaj okrajni katastrski urad imenoval, Valentinu Prešernu, rojenem 11. februarja 1832 v Zasipu pri Bledu in umrlem 23. februarja 1886 v Kranju. Zaradi Prešernove funkcije pri zemljiškoknjižnem uradu res nosijo stotine in stotine posestniških listin kranjskih okoličanov njegov lep podpis »Prešern«.

Rod tega Valentina Prešerna je star. Oče njegov, Jurij Prešern, je bil rojen l. 4. 1802, ded njegov Matija 16. 9. 1765, oče Matijev, Jernej Prešern pa 23. 8. 1745. Vsi so bili seveda doma v Zasipu pri Bledu. Vnukinja Valentina Prešerna živi še danes v Kranju.

Hiša Valentina Prešerna je stala po usodnem naključju prav zraven pesnikove smrtne hiše, prej je nosila številko Mesto 186, danes je to št. 10 v Tavčarjevi ulici ali št. 9 v Prešernovi ulici. — V grenek spomin na okupacijo še to povemo mlajšim ljudem, da je bilo ime Prešernove ulice Nemcem že od vsega začetka navsečno:

CRTOMIR ZOREC

Fužinarske hiše v Kropi; na skrajni levi rojstni dom Franceta Potočnika

nobene, čeprav je Potočnik umrl šele 20. junija 1892. Torej v času, ko je bilo fotografiranje že prav v modi. Zato imamo tudi toliko slik pomembnih ljudi, še več pa nepomembnih, iz tistih let na prelomu stoletja. Obrnili smo se zato še na Potočnikove direktne potomce, da bi nam posredovali kako sliko tega zanimivega in zaslužnega moža — a zaman. Nimajo! Ne vedo za nobeno sliko njihovega prednika.

Več sreče pa smo imeli z ugotavljanjem točnega rojstnega datuma in porekla Franceta Potočnika. Zupni upravitelj v Kropi nam je ljubeznivo ustregel in sporočil, da je bil France Potočnik rojen v Kropi, dne 2. aprila 1811 kot sin fužinarja Franceta Potočnika in Elizabete roj. Pogačnik. Fantička je krstil znameniti Andrej Slamnik (Andreas Slamnig), o katerem govori njegov nagrobnik (v latinščini):

»da tu spi prečastiti A. S., rojen od poštenih ljubljanskih staršev l. 1733, ki je bil kar 42 let pastir kroparskim ovčicam; da je bil znan po svoji gorečnosti, učenosti in zglednem življenju; ko pa je l. 1817 umrl, so farani zvedeli, da je zapustil vse svoje premoženje siromakom... zato naj počiva v svetem miru!«

Tudi rojstni dom Potočnikov smo mogli ugotoviti šele iz rojstnih knjig. Bila je to fužinarska hiša, še danes najlepša v Kropi, z oznako št.

drugo Potočnikovo hišo v zgornjem delu Krope. V tej, tudi zanimivi stavbi, je bil rojen znani gluhonemi slikar Janez Potočnik, čigar dela kraste še danes mnogo sakralnih in svetnih poslopij.

Morda ne bo napak, če še zapišemo, da je prav iz arkadnega preddverja te hiše izkliceval poroke in razne ukaze francoski mer (župan) Ignace Potoschnigg. Bilo je to pred dobrim poldrugim

Pogled v vitrino: na levi col s sačljo K. Pleiweissa; v sredini trobojnica s Prešernovega groba iz leta 1849; in trak z venca, ki ga je položil na pesnikov grob Louis Adamič

Za razvedrilo

Dober zakon

Srečata se dva šindenta. Pogovor nanese tudi na zakon.

— Kako pa kaj napreduje tvoj zakon, kolega?

— Slabo. Nekje sem izgubil ženin naslov.

Ali se ti ne zdi, da pretiravaš

Skromnost

Na plaži: — Se ti ne zdi, da je tvoj bikini silno skromen?

— Saj veš, da nikoli nočem, s svojo obleko vzbujati pozornosti.

Izgubil vstopnico

— Pomisli, kakšna nesreča! Tega ne bom preživel! Izgubil sem vstopnico za nedeljsko tekmo!

— Kje pa si jo imel?

— V osebni izkaznici!

Dokaz starosti

— Kdaj moški postane star?

— Ko ugasne luč iz varčnosti, ne pa iz sentimentalnosti.

Na pomoč

Pretiravanje

— Pes je res neumna žival!

— Ne bi rekel.

— Presodi sam. Včeraj sem mu ukazal, naj mi prinese časopis, pa je odšel v kuhinjo in mi skuhal kavo.

Pomota

Oče šestnajstletni hčerki, ki ima navado ure dolgo klepetati po telefonu:

— Ne morem verjeti, da si danes govorila le 15 minut. Je bil to morda kak nov fant?

— Ne. Samo napačna zveza je bila!

Bolje je

Bolnik pride k specialistu za oči:

— Pred očmi se mi neprestano delajo nekakšne pike.

— Predpisal vam bom očala.

Čez nekaj časa se srečata. Zdravnik ga vpraša, če je sedaj bolje.

— Bolje je, ker pike vidim razločneje.

Ali nimaš svoje

Fantek vpraša mladeniča:

— Zakaj vedno hodiš za mojo sestro? Ali nimaš svoje?

Nagrade nagradne križanke

1. nagrada 10.000 dinarjev — Vera Novak, Kranj, Česta talcev 33
2. nagrada 5.000 dinarjev — Marjanca Sinkovec, Kranj, Kidričeva 57
3. nagrada 3.000 dinarjev — Franci Mihelčič, Kranj, Ulica 1. avgusta 3.
4. nagrada 2.000 dinarjev — Vinko Brenk, Kranj, Škofjeloška 19
5. — 10. nagrada — 1.000 dinarjev: Vinko Brenk, Kranj, Škofjeloška 19, Franc Magdič, Kranj, Zupančičeva 5, Jernač Krajcar, Zupančičeva 8, Kranj, Ana Mally, Kranj, Prešernova 10/II, Jelena Ješe, Ljubljana, Poliklinika (nezgodni oddelek), Marija Dežman, Daj-Dam, Ljubljana.

Knjižne nagrade pa so dobili: Slavka Zibert, Kranj, Poštna 4, Simon Krajcar, Kranj, Zupančičeva 8, Tatjana Trilar, Kranj, Škofjeloška 50., Ignac Polajnar, Preddvor, Potoče 14., Milica Novak, Kranj, Levstikova 3, Branko Mihelčič, Kranj, Ulica 1. avgusta 3., Zlatko Bogataj, Kranj, Valjavčeva 5, Ana Zupan, Kranj, Tavčarjeva 24/I, Viktor Uranič, Cerklje 163, Ignacij Cuderman, Tupaliče 27, Preddvor.

Prvi štadij

— Imaš morda cigareto?

— Da. Toda, ali nisi prenehaj kaditi?

— Sem. Samo zdaj sem v prvem štadiju: prenehaj sem jih kupovati!

Novo obleko bom imel jaz, ne sestra

Telefonski pogovor

Telefonski pogovor nekje v Arabiji:

— Je tam harem? Prosim, interno 309!

Ni še poskusil

— Tone, povej, kako moreš delati, ko takole popivaš vsa noč.

— Saj ne vem, če lahko, ko še nisem poskusil.

Elektroski mikroskop

Angleži so pred kratkim demonstrirali novi elektronski mikroskop, ki se odlikuje posebno po preprostem upravljanju z enim samim gumbom in poveča od 1000 do 250.000 krat. Elektronskemu mikroskopu ni potrebno več menjati elektrod, nepravilnosti zaradi termičnih in mehaničnih vplivov pa so izločili. Na minimum so zmanjšali tudi možnost, da bi se opazovani preparat zamazal s prašnimi delci iz neposredne okolice mikroskopa.

V jetnišnici za arhiv:

»Brez nasmeška, prosim!«

Nemogoče

— Tega nočem verjeti, je dejal petelin, ko so mu dopovedali, da ura bolje kaže čas, kakor on. Končno so ga le prepričali in petelin se še noče vdati:

— Toda, nihče mi še ni dokazal, da bi iz ure lahko skuhal kurjo juho.

Za naše žene

Drobni nasveti

LIMONINE OSTANKE uporabljamo v kuhinji kot čistilno sredstvo. Če jih dodamo vodi za pomivanje, se bo porcelan lepše svetil, pregule bomo pa tudi neprijeten duh, ki se širi pri pomivanju posode. Z ostanke limone lepo očistimo vodovodne školjke in pomivalne skledice. Aluminijasta posoda bo kot nova, če jo odrgnemo z limono. Izginile bodo lise, ki se rade napravijo na aluminiju pri kuhanju nekaterih jedil.

SVEČNIKI

Če so svečniki polni voska, jih za hip namočimo v krop. Takoj se odločijo.

HRAPAVE ROKE

Roke temeljito umijemo z vročo vodo, ki smo ji dodali boraks ali limonin sok. Posušene natremo za vso noč z lanolinom. Da ne umazamo posteljnine, si nataknejo stare rokavice. Zjutraj so roke mehke in voljne.

Kristal lepo očistimo,

če ga zdrgnemo s papirjem, prepojenim s špiritom. Motno kristalno steklo tanko namažemo z mokro fino soljo. Če kristalno steklo zdrgnemo z jelenovo kožo, se zelo lepo sveti.

Lesni pepel za grah ali čebulo

Pepel potrosimo zgodaj spomladi po gredah, kjer bomo posejali grah ali čebulo. Pepel uniči tudi razne vrste škodljivcev.

ROKAVI JOPIC

Rokave jopic, ki so prepoteni, izperemo z raztopino salsmika in alkohola v razmerju 1:1.

SAJE

Saje odstranimo z grobo ometane stene s sirkovo krtačo, z gladke stene pa s kruhovo sredico.

Prešite odeje

Svilene prešite odeje smemo krtačiti le s cilindričnimi krtačami. Pregrobe ščetine svilo poškodujejo.

Salama

SALAMA se ne posuši, če jo na odrezanem mestu namažemo z mastjo ali z oljem, oziroma če položimo nanjo rezino slanine.

Letošnje pričeske

Moda nakodranih las je prišla iz Pariza. Vedno lepo oblečene in počesane Parižanke so se letos odločile, da spremenijo pričesko. V modo torej prihajajo nakodrani lasje.

Lasje so kratki ali pa srednje dolgi, povsod po glavi pa so raztreseni veliki ali nekoliko manjši »lokni«. Za take pričeske se bo marsikatera med nami kaj rada odločila, saj da taka pričeska obrazu živahnejši izraz in mladosten videz.

Križanka

VODORAVNO: 1. popularni francoski filmski komik (-Jacques-, -Moj stric-), 5. uredba, odlok, 7. pomemben nemški slikar iz prejšnjega stoletja (Hans von), 9. ime ruske plesalke Pavlove, 10. nevarna bolezen, 12. zbiranje podatkov, javno povpraševanje, 14. kemična prvina (znak As), 15. mladenič.

NAVPIČNO: 1. predmet razgovora, 2. mesto v južni Turčiji, 3. glavno mesto najmanjše balkanske države, 4. vzdevek ameriškega generala Eisenhowerja, 6. ime jugoslovanske pevke glasbe Kesovije, 8. mehka in gosta polsvilena tkanina, ki se močno svetli, 11. nemški idealistični filozof, začetnik kritičizma (Immanuel), 12. grški otok v Jonskem morju, kjer je bil v prvi svetovni vojni nekaj časa sedež srbske vlade.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. kvaka, 2. R(ado) M(urnik), 10. Avicena, 12. na, 13. Hir, 14. staj, 16. Kamena.